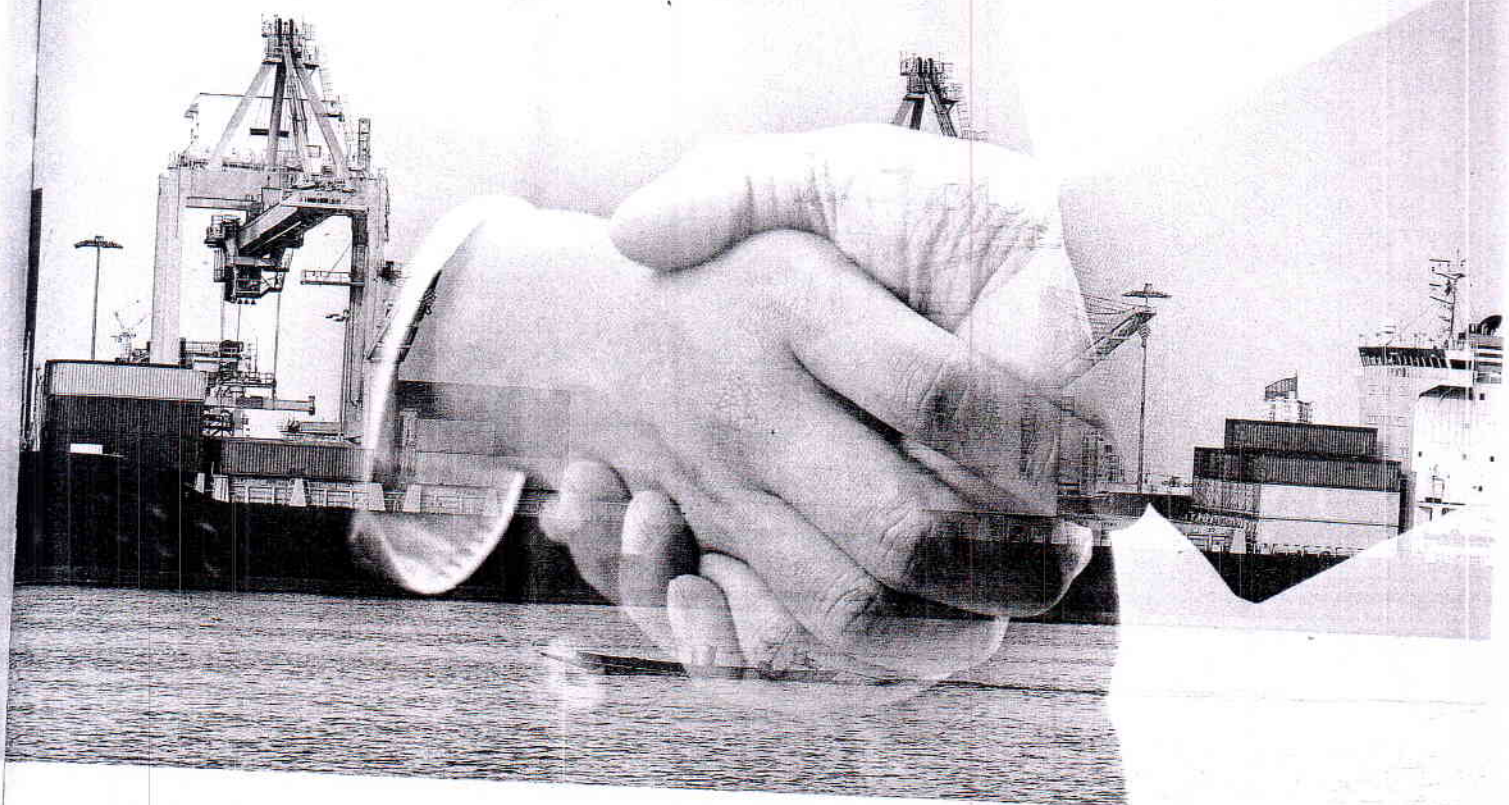

گفت‌وگو با یحیی ضیایی مهرجردی، دبیرکل اتحادیه مالکان کشتی ایران آیمو همیشه از پیشرفت‌های کشور ما تقدیر کرده است

اشاره بندر و دریا | برگزاری جشن «روز جهانی دریانوردی» فرصت مغتنمی برای استماع نظرات کارشناسانه پیرامون نگاه همه‌جانبه به مباحث کلیدی توسعه دریامحور است. یحیی ضیایی مهرجردی در این گفت‌وگو، ضمن تشریح جایگاه دریانوردی ما در سطح آب‌های جهان، به مباحث مهمی چون چگونگی کاربردی کردن شعار امسال آیمو، یعنی «دریانوردان در کانون آینده کشتیرانی» نیز پاسخ داده است. تشریح فرصت‌های پیش رو در صنعت دریایی کشور، لزوم پرورش نیروهای زبده و متخصص، سازوکار عنصر انسانی در ایمنی جان دریانوردان، استفاده از تجارب موفق صنعت دریانوردی دیگر کشورها و چندین محور مهم دیگر، مباحثی هستند که در این فرصت به آن‌ها اشاره شده است.

از آن جا که کشتیرانی، بین‌المللی‌ترین صنعت در سطح جهان است، در دوران پاندمی کووید-۱۹ نقش کلیدی یک و نیم میلیون دریانورد در حفظ تجارت جهانی کاملاً برجسته شده است. در عین حال در دوده پیش، سازمان بین‌المللی دریانوردی بر عنصر انسانی در ایمنی جان انسان‌ها بر روی کشتی و اهمیت اطمینان از پرورش نیروی ماهر و آموزش‌دیده در آینده با آمادگی رویایی با چالش‌ها

شعار امسال سازمان جهانی دریانوردی، یعنی «دریانوردان در کانون آینده کشتیرانی»، نشان می‌دهد که این سازمان در سال‌های آتی، برنامه‌هایی مدون‌تر از پیش را در دستور کار قرار داده و افق‌های تازه‌ای فراروی صنعت دریایی در نظر گرفته است. با توجه به ظرفیت کشور ما در پهنه اقتصادی جهان، نظراتان در مورد این شعار و کارکردهای عملی آن در کشور ما چیست؟

تاکید مضاعف داشته است و در کنار ایمنی و حفاظت از محیط زیست دریایی، جلسات منظمی را در ارتقای آموزش و استانداردهای دریانوردان برگزار و مستندات و مقرراتی در این زمینه تدوین کرده و در دسترس اعضا قرار داده است. جمهوری اسلامی ایران به عنوان یکی از اعضای فعال در سازمان بین المللی دریانوردی و پیشتر در زمینه دریانوردی در منطقه، که دارای سرمایه ای غنی و ارزشمند از دریانوردان مجرب و ماهر است، می تواند از توجه جامعه بین المللی به موضوع شعار سال بهره مند شده و با معتمد شمردن این فرصت، نسبت به ارتقای جایگاه دریانوردان ایرانی برنامه ریزی و اقدام کند.

فلسفه وجودی آیمو کمک به اجماع اقتصاد جهانی در حوزه دریاست و کشور ما به عنوان یک عضو خوش نام موثر در این حوزه، هیچ گاه میزبان جشن این رویداد جهانی نبوده؛ چرا؟

هر چند فعالیت آیمو به صورت تخصصی محدود به حوزه دریاست، لیکن زیرمجموعه ای سازمان ملل متحد محسوب می شود و از سیاست های آن سازمان تبعیت می کند. تعدادی از کشورها که در امتیازات و نفوذ تبعیض گونه در تعیین خط مشی و یا حتی امور جاری سازمان ملل متحد نقش فعالی ایفا می کنند، طی چند دهه گذشته، مسیر سیاسی شان هم سو با سیاست های جمهوری اسلامی ایران نبوده است و با ریزنی ها و اعمال انواع فشارهای گوناگون، سعی در به حاشیه کشاندن کشورمان را در همه زمینه ها دارند. در عین حال، جمهوری اسلامی ایران نسبت به برگزاری مراسم هفته جهانی دریانوردی اقدام و گزارش این رویداد را نیز به آیمو منعکس کرده است. شایان ذکر است که مقامات و دبیران کل سازمان بین المللی دریانوردی هیچ گاه جایگاه کشورمان را نادیده نگرفته و از پیشرفت های جمهوری اسلامی ایران در زمینه بنادر و دریانوردی شخصا بازدید و تقدیر کرده اند.

نمودار ظاهری شعار امسال، تکیه بر قابلیت و تخصص دریانوردان است. یعنی این سازمان، آینده ساز و کار دریایی در حوزه های مختلف را در گرو دریانوردان آموزش دیده ارزیابی کرده است. به نظر شما جایگاه امروز صنعت دریانوردی ما در همراهی با این شعار، چگونه جایگاهی است؟

در دو دهه گذشته، آموزش دریانوردان در کشور توسعه چشمگیری داشته است، به نحوی که هم اینک مراکز آموزشی متعددی تحت نظارت سازمان بنادر و دریانوردی فعال هستند. در سال های گذشته امکان آموزش دریانوردان و صدور گواهینامه های شایستگی بین المللی برای کشتی های اقیانوس پیما در کشور وجود نداشت و دریانوردان برای آموزش و طی امتحانات دریانوردی عازم کشورهای دیگر می شدند. در حال حاضر نه تنها دریانوردان در کلیه سطوح در کشور آموزش می بینند، بلکه جمهوری اسلامی ایران در فهرست سفید آیمو در این زمینه قرار دارد و اسناد و پیشنهاد های

متعددی را به آیمو ارائه داده و می دهد. در حال حاضر جمهوری اسلامی ایران در زمینه آموزش در منطقه پیشتر است و مدرسان متعدد ایرانی نیز در مناطق مختلف جهان مشغول آموزش دریانوردان سایر کشورها هستند. موارد مذکور حاکی از اهمیت جایگاه دریانوردان در کشور دارد و بر اهمیت عنصر انسانی در ایمنی جان انسان ها بر روی کشتی و اهمیت اطمینان از پرورش نیروی ماهر و آموزش دیده در آینده با آمادگی رویارویی با چالش های آتی و سازوکار دریایی تاکید دارد.

ایران یکی از کشورهای است که با تدوین کارشناسی استاندارد و هدفمند، به عنوان یکی از اعضای بزرگ این سازمان مطرح بوده و هست. بر ایمان بگویید که دستاوردهای حضور ۲۴ ساله ما در این سازمان چه بوده و نقش ما به طور اخص در پیشبرد اهداف آیمو چیست؟

ایران یکی از اعضای فعال سازمان بین المللی دریانوردی است و موارد ذیل، گوشه ای از نقش کشور در آن سازمان را نشان می دهد: -الحاق به ۳۰ کنوانسیون و پروتکل IMO؛ -عضویت در هیئت کارشناسان برای تعیین استانداردهای ساخت کشتی جدید مبتنی بر هدف (GBS) و ارزیابی قوانین سازمان های شناخته شده برای مطابقت با کد سازمان های شناخته شده؛ -عضویت برخی از کارشناسان سازمان بنادر و دریانوردی در پلن حسابرسی سازمان بین المللی دریانوردی و مشارکت دوفرا از آن ها در حسابرسی های انجام شده به وسیله ی سه کشور عضو سازمان بین المللی دریانوردی.

-انتخاب پنج نفر از متخصصان دریانوردی در لیست کارشناسان سازمان بین المللی دریانوردی برای ارزیابی کشورهای مختلف در سازمان بین المللی دریانوردی به منظور اجرای موثر کنوانسیون بین المللی استانداردهای آموزش، صدور گواهینامه و نگهبانی دریانوردان (STCW)؛

-عضویت در سازمان بین المللی دریانوردی برای سه دوره ی متوالی در سال های ۱۹۹۱، ۱۹۹۳ و ۱۹۹۵؛

-عضویت در مطالعات گروه آزمایشی انتشار گازهای گلخانه ای از کشتی ها در سال ۲۰۱۳-۲۰۱۴؛

-عضویت در لیست شش کشور IMO Pilot Audit؛

-ریاست کارگروه های تخصصی گواهینامه های دریانوردی در سازمان بین المللی دریانوردی؛

-عضویت در شورای سازمان بین المللی دریانوردی؛

-مشارکت در کمیته های اصلی، کمیته های فرعی و کنفرانس های دیپلماتیک و تدوین مقاله نامه های سازمان بین المللی دریانوردی؛

-مشارکت در مطالعات تأثیر آب توازن کشتی ها بر محیط زیست دریایی در خلیج فارس؛

-ارائه ی پیشنهادها و اسناد تخصصی به کمیته های تخصصی سازمان بین المللی دریانوردی؛

-دفاع از حقوق جمهوری اسلامی ایران در برابر اعمال فشارهای تحریم بر کشور.

صنعت دریانوردی و کشتیرانی هر کشور، پیش از کمک به معادلات جهانی، استفاده از موهبت الهی در یاد رشد

در سال های گذشته

دریانوردان برای

آموزش و طی

امتحانات دریانوردی

عازم کشورهای دیگر

می شدند. در حال

حاضر نه تنها دریانوردان

در کلیه سطوح در

کشور آموزش می بینند،

بلکه جمهوری اسلامی

ایران در فهرست سفید

آیمو در این زمینه قرار

دارد

اقتصاد و بهبود معیشت مردم خود آن کشور است. به نظر شما مدیران آینده در این حوزه، باید چه سازوکارهایی را به منظور رونق بیشتر اقتصاد در نظر داشته باشند؟

برنامه‌ریزی برای توسعه، حفظ ناوگان تجاری مناسب و متناسب به عنوان صنعتی استراتژیک و به منظور رفع حداقل نیازهای کشور و سپس توسعه ارائه حمل و نقل دریایی در سطح جهانی که عملاً صادرات خدمات و منبع درآمد ارزی محسوب می‌شود، می‌تواند در رشد اقتصاد و بهبود معیشت مردم نقش داشته باشد. در کنار این ناوگان، توسعه بنادر، آموزش دریانوردان و ایجاد زیرساخت‌های لازم در امور لجستیک و پشتیبانی آن‌ها، ایجاد مشوق‌ها برای سرمایه‌گذاری در امور کشتی‌داری و کشتیرانی، حمایت از صنعت دریایی و همچنین تقویت ترانزیت در کشور، می‌تواند در رونق بیشتر نقش محوری داشته و هم‌زمان در معادلات جهانی نیز موثر باشد.

کشور مادر اموری زیربنایی مانند تجارت، تربیت دریانوردان متخصص، استفاده از منابع غذایی دریایی، صنایع فراساحل و... تاکنون بسیار خوب عمل کرده، به گونه‌ای که نمایندگان دیگر کشورها نیز بر این امر تاکید دارند. شما به عنوان یک نیروی متخصص دریایی چه پیشنهادی برای بهبود هر چه بیشتر این شرایط دارید؟

توسعه دریامحور به معنای واقعی، تنها راهکار بهبود شرایط موجود است. در اغلب کشورها، شهرهای ساحلی و بنادر نقش عمده‌ای در اقتصاد داشته و اغلب برنامه‌ریزی‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای، حول همین محور انجام می‌پذیرد. استفاده بهینه از توان موجود، ظرفیت‌های مناطق آزاد و مناطق ویژه صنعتی و اقتصادی در حاشیه سواحل و همچنین گسترش راه‌های مواصلاتی به ویژه خطوط راه‌آهن، می‌تواند در زمینه توسعه دریامحور بسیار موثر باشد. در همین ارتباط ارتقا و توسعه سرمایه‌ی انسانی بالاخص دریانوردان ماهر باید همواره مد نظر قرار گیرد.

ایجاد زمینه‌های رشد بیشتر در امر حمل و نقل جهانی دریایی، یکی از اهداف همیشگی سازمان جهانی دریانوردی بوده و هست. به نظر شما این سازمان تاکنون نسبت به حضور کشور مادر این زمینه با دیدی منصفانه نگاه کرده است یا خیر؟

به طور کلی، به نظر می‌رسد که برخورد آن سازمان در این خصوص منصفانه بوده و فرصتی قابل قبول برای ابراز نظر و تجزیه و تحلیل موضوعات در اختیار کشورهای عضو قرار می‌دهد. برخی از اعضای سازمان به خوبی از این فرصت‌ها استفاده می‌کنند و برخی نیز مواضع انفعالی و یا خنثی نسبت به موضوعات مورد نظر سازمان دارند. با ورود نمایندگان دائم در آن سازمان، تبادل نظر با سایر کشورها و مقامات مربوطه و مشارکت دادن متخصصان و کارشناسان مجرب در تبیین دستور جلسات و اسناد تخصصی، کشور مادر سازمان بین‌المللی دریانوردی حضوری جدی داشته و در اغلب امور، مورد توجه و رایزنی قرار می‌گیرد.

به عنوان یک کارشناس بگویند که شعارهای پیشین آیمو تاکنون در چه حدی کاربردی شده‌اند و تا چه حدی در حد شعار باقی مانده‌اند؟

شعارهای پیشین آیمو همگی سازنده، با تمرکز بر موارد حائز اهمیت صنعت دریانوردی و محور موضوعات در نشست‌ها و مذاکرات آن سازمان بوده است. شعارهای هر سال در همه رویدادهای آیمو همواره مطرح شده، مورد تاکید قرار گرفته و در کلیه اسناد آن سازمان نیز مرتباً درج و تکرار می‌شوند و به نوعی در زمینه‌های مورد نظر فرهنگ‌سازی کرده و سرفصل و نصب‌العین کلیه بررسی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها قرار می‌گیرد.

سیاست‌گذاری در حوزه دریادر وضعیت کنونی و آینده، یکی از رسالت‌های سازمان جهانی دریانوردی است. ایران به عنوان یک کشور عضو، تاکنون چه راهکارهایی در این زمینه پیشنهاد کرده است؟

همان گونه که قبلاً هم اشاره شد، ایران در سازمان بین‌المللی دریانوردی همواره حضوری جدی داشته و مورد توجه و رایزنی قرار می‌گیرد. نمایندگان کشورمان دستور جلسات و اسناد آن سازمان را قبل از برگزاری جلسات دریافت، بررسی و نظرات خود را تجمیع و نهایی کرده و در جلسات مختلف مطرح می‌کنند. علاوه بر آن در صورت لزوم طرح دستورات جدید، اسناد لازم را تدوین و به منظور طرح در جلسات سازمان ارائه می‌کنند. پیشنهاد طرح جداسازی تردد شناورها در نزدیکی جاسک به منظور ارتقای ایمنی دریانوردی، نمونه‌ای بود که به تصویب رسید و اجرایی شد. پیشنهاد اصلاح مقاولنامه‌ها و یا پیش‌نویس اسناد آیمو، نمونه‌های دیگری از این دست هستند. اعتراض کتبی و شفاهی و صدور اسناد رسمی مورد نظر به تحریم‌های مخرب برای طرح در نشست‌های سازمان بین‌المللی دریانوردی نیز نمونه دیگری از این اقدامات بوده است. ضمناً کشورمان در مقطعی عضو شورای آیمو بود که سازمان در سیاست‌گذاری‌های آن نقش محوری داشت.

سازمان جهانی دریانوردی در سال ۱۹۴۸ مصوبه‌ای در امر پرهیز از تبعیض در کشتیرانی همه کشورها دارد. با توجه به اعمال تحریم‌های ظالمانه آمریکا بر کشور ما، رویکرد این سازمان در بی‌اثر کردن این تحریم‌ها چه بوده است؟

جمهوری اسلامی ایران در مکاتبات و جلسات متعدد سازمان بین‌المللی دریانوردی، ضمن محکومیت اعمال تحریم‌های یک‌جانبه بر کشتی‌های ایران در سطوح مختلف، خواستار بررسی موضوع شده است که مورد حمایت برخی از کشورها و سازمان‌های شناخته شده قرار گرفته است. لیکن سازمان بین‌المللی دریانوردی مرجعی قضایی نبوده و صرفاً یکی از ارگان‌های تخصصی ملل متحد محسوب می‌شود که وظیفه آن تدوین مقررات بین‌المللی دریایی در حوزه حمل و نقل بین‌المللی از حیث حفظ و ارتقای ایمنی، امنیت دریانوردی، حفظ محیط زیست دریایی و افزایش بهره‌وری کشتیرانی است. ضمناً با توجه به این که این سازمان فاقد بازوی اجرایی است، نمی‌تواند جایگاه مناسب و موثری برای پیگیری چنین مواردی باشد و لذا قاعدتاً موضوعات مشابه، از مراجع قضایی بین‌المللی پیگیری می‌شوند. هر چند، اعتراض به نتایج منفی تحریم‌ها و تبعیض در کشتیرانی به مقامات آیمو نیز در پیگیری موضوع بی‌تأثیر نبوده و منجر به انعکاس نتایج مخرب تحریم‌ها در برخی گزارش‌های جلسات سازمان بین‌المللی دریانوردی شده است.

جمهوری اسلامی ایران در مکاتبات و جلسات متعدد سازمان بین‌المللی دریانوردی، ضمن محکومیت اعمال تحریم‌های یک‌جانبه بر کشتی‌های ایران در سطوح مختلف، خواستار بررسی موضوع شده است که مورد حمایت برخی از کشورها و سازمان‌های شناخته شده قرار گرفته است